

Asia: VN/724/2022

Luonnos hallituksen esitykseksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023–2027 annettavasta laista

Asumisneuvonnan nykytila

Millaista asumisneuvontaa toimialueellanne on saatavilla?

-

Mitä tarpeita asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseen tai kehittämiseen olisi toimialueellanne?

-

Mikä on organisaationne oma rooli asumisneuvonnassa?

-

Lain tavoitteet

Miten hyvin esitysluonnos onnistuisi arvionne mukaan parantamaan asumisneuvonnan saatavuutta toimialueellanne tai yleisesti?

-

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan onnistuisi edistämään asumisneuvonnan laajentamista kaikkiin asukkaisiin asunnon hallintaperusteesta riippumatta?

-

Miten hyvin esitysluonnos arvionne mukaan mahdollistaisi erityisten asukasryhmien (mm. nuoret, maahanmuuttajat) tarpeisiin vastaamisen?

-

Vaikutukset alueellanne

Millaisia vaikutuksia esityksellä olisi organisaatiossanne järjestettävään asumisneuvontaan tai asumisen ohjaukseen ja sen rahoitukseen?

-

Järjestettäisiinkö asumisneuvontaa jatkossa arvionne mukaan (a) kunnan omana työnä vai (b) ostopalveluna (minkä tahojen kanssa)?

-

Avustuksen käyttötarkoitukset

Asumisneuvonta Suomessa -selvityksen (2019) mukaan ARA-kantaa koskevat valtionavustukset (0,9 miljoonaa vuosittain) ovat kattaneet 11 % asumisneuvonnan kokonaisrahoituksesta. Vuonna 2022 myönnettävissä on 3 miljoonaa euroa, joka kohdennetaan asumisneuvonnan laajentamiseen ja kehittämiseen. Nyt lausuntokierroksella olevan esitysluonnoksen mukaan vuoden 2023 alusta lähtien myönnettävissä olisi 4 miljoonaa euroa, josta voitaisiin avustusta kohdentaa myös olemassa olevan asumisneuvonnan kuluihin. Kannatatteko tätä ratkaisua vai tulisiko avustusta jatkossakin myöntää vain uuteen asumisneuvontapalveluun ja asumisneuvontapalvelun laajentamiseen tai kehittämiseen? Miksi?

-

Vapaa sana

Mitä muuta haluatte lausua esitysluonnoksesta? Tässä voi myös antaa mahdolliset pykäläkohtaiset kommentit.

Kuntaliitto pitää asumisneuvonnan kokeiluluonteista lakia ratkaisuna, jonka kanssa voidaan kunnissa elää ja kehittää asumisneuvontaa edelleen.

Hyvät puolet:

- Laki säättää tavoitteista, ei keinoista. Tämä mahdollistaa erilaisiin toimintaympäristöihin sopivan/räätälöidyn toimintatavan.
- Kunta koordinoi asumisneuvontaa. Tällöin asumisneuvonta säilyy lähipalveluna, joka ei rakennu viranomaisessa asiointin hallinnollisiin prosesseihin (kuten asiakkuus sosiaalitoimessa). Samalla asumisneuvonta kytkeytyy niihin paikallisiin politiikkatoimiin, jotka ovat käytössä asunnottomuuden ehkäisyä ja vähentämistä varten - asumisneuvonta on jatkossakin osa tätä asuntopoliittista tavoitetta.

Riskit:

Toimintamalli sopii hyvin politiikkavälineeksi suurille kaupunkiseuduille, joissa asumisneuvonnan (eri tahojen) koordinointi (johtaminen) on tehokkaan ja vaikuttavan työn kannalta tärkeää. Miten käy pienissä kunnissa?

Pienemmille, vähemmän urbaaneille alueille/seuduille sopivia toimintapolitiikkoja tulee jatkossakin kehittää tukemaan asumisneuvontaa. Asunnottomuuden ja syrjäytymisen kannalta erityisesti aikuissosiaalityön, paikallisten vuokratilayhtiöiden, asumisneuvojien ja Kelan yhteistoiminnan vakioituminen ja rakenteistuminen on tärkeää pienemmillä hyvinvointialueilla. (Jotta yhteistyön jatkuminen varmistuu myös työntekijöiden vaihtuessa, tarvitaan informatiivisen yhteistyön ohella pysyviä rakenteita.)

Määräaikaisen lain toimeenpanon reaaliaikainen seuranta on olennaista

Asumisneuvonta lakisäätetään tilanteessa, jossa sote-palvelut järjestetään alueellisiksi. Tämä rakennemuutoksen hetki ei ole otollisin mahdollinen uuden asumisneuvonnan aloittamiseen. Tämänkin vuoksi lain toimeenpanon seurannan tulee käynnistyä samaan aikaan, kun laki tulee käyttöön.

Jälkikäteen suoritettavat haastattelut ja muu tiedonkeruu eivät korvaa arvokkaita havaintoja siitä, miten eri toimintaympäristöissä uusia toimintoja käynnistetään, mitä tapahtuu aiemmalle asumisneuvonnalle (muuttuuko asiakaskunta), kuinka oppivaksi uusi toiminta osoittautuu. Reaaliaikainen seuranta tunnistaa, mitä vaikeuksia matkan varrella on voitettavana ja nähdään, miten hyvin paikallisesti edetään kohti yleisiä tavoitteita (erityisesti neuvonnan hallintamuotoneutraalisuus). Myös rahoituksen jakautuminen ja sen yhteys saavutettuihin tavoitteisiin on arvokasta, matkalla kertyvää tietoa.

Laura Hassi
Suomen Kuntaliitto

